4. Habeşistan'a Hicret

Görsel 3.7: *Habeşistan'a hicret güzergâhı*

Müşriklerin baskı ve zulümleri herhangi bir himayesi bulunmayan müminler için iyice zorlaşmıştı. Allah Resulü(s.a.v.) ise ashâbının daha güvende olmalarını arzu ediyordu. Bu nedenle Hz. Muhammed(s.a.v.), özellikle Mekke'de baskı altında kalan müminlere, *"Habeş toprağında yanında hiçbir kimsenin zulme uğramayacağı bir kral vardır. Orası doğruluk yurdudur. Allah bir kapı açıncaya kadar oraya gitseniz."* diye teklif etti. Hz. Peygamber'in adaletli bir kral olarak işaret ettiği Necaşi Ashame, ehl-i kitaptı. Ayrıca Kureyş ile Habeşistan arasında ticaret antlaşmaları vardı. Orada geçimlerini sağlayabilirlerdi. Bu sebeplerle İslam'ın ilk **hicret**i Habeşistan topraklarına yapıldı. Dinlerini yaşamak isteyen on bir erkek ve dört kadın 615 yılında önce Şuaybe Limanı'na, oradan da deniz yoluyla Habeşistan'a ulaştı.[64]

Kafilede Osman b. Affan ile eşi Hz. Peygamber'in kızı Rukıyye, Ebu Huzeyfe b. Utbe ile eşi Sehle bnt. Süheyl, Ebu Seleme ile hanımı Ümmü Seleme, Âmir b. Rebîa ile eşi Leyla bnt. Ebu Hamse ve Resulullah'ın(s.a.v.) halası Safiyye'nin oğlu Zübeyr b. Avvam, Mus'ab b. Umeyr, Abdurrahman b. Avf, Osman b. Maz'ûn, Ebu Sebre, Hâtıb b. Amr ve Süheyl b. Beydâ yer almıştı.[65]

Müslümanlar hicret ettikleri Habeşistan'da Necaşi tarafından iyi karşılanınca Cafer b. Ebi Talib'in başkanlığında seksen iki erkek ve on sekiz kadının yer aldığı daha kalabalık bir kafile, ertesi yıl Habeşistan'a göç etti.[66] Müslümanlar Habeşistan'da bulundukları sırada dinlerini güvenlik içinde yaşamışlardır. Muhacirlerin Habeşistan'da bizzat Ashame'nin misafirleri olarak kabul

63 bk. Belâzürî, Ensâb, C 1, s. 209-222.
64 İbn Hişâm, es-Sîre, C 1, s. 344; İbn Sa'd, et-Tabakât, C 1, s. 173.
65 İbn Hişâm, es-Sîre, C 1, s. 344-355.
66 İbn Hişâm, es-Sîre, C 1, s. 345-355; İbn Sa'd, et-Tabakât, C 1, s. 225-265.

görmesi müşrikler için razı olunması güç bir durumdu. Bu sebeple oradaki Müslümanların iade edilmesi için Amr b. Âs ile Abdullah b. Ebi Rebîa değerli hediyelerle Habeşistan'a gönderildi. Mekke elçileri, Necaşi Ashame'nin huzuruna çıktıklarında Mekke'den ayrılıp Habeşistan'a yerleşen asilerin kendi dinlerini terk ettiklerini, fakat sığındıkları insanların dini olan Hıristiyanlığı da benimsemediklerini söylediler. Ayak takımı olarak niteledikleri muhacirlerin kendilerine teslim edilmesini talep ettiler. Ashame ise ülkesine sığınan insanları dinlemeden herhangi bir karar vermeyeceğini söyleyerek Müslümanlardan bir sözcünün huzuruna getirilmesini emretti. Bunun üzerine çağrılan Cafer b. Ebi Talib şöyle bir konuşma yaptı:

"Ey hükümdar! Yüce Allah aramızdan birini seçip de onu kendisi için elçi olarak gönderene kadar biz cahillerdendik; putlara tapar, ölü hayvan eti yer ve çirkin işler yapardık. Akrabalarımızı gözetmez, komşuluk haklarını tanımazdık. Güçlü olanlarımız zayıf olanlarımızı ezerdi. Uzun bir müddet bu hâlde yaşadıktan sonra Allah bize aramızdan soyunu, doğruluğunu, güvenilirliğini ve iffetini bildiğimiz bir peygamber gönderdi. O bizi Allah Teâlâ'nın birliğini tanımaya ve O'na ibadet etmeye çağırdı. Putlara tapmaktan, Allah'a ortak koşmaktan bizi uzaklaştırdı. Doğru söylemeyi, emanete ve akrabalık bağına riayet etmeyi, komşularla güzel geçinmeyi, haramdan, kan dökmekten sakınmayı emretti. Çirkin işlerden, yalandan, yetim malı yemekten, namuslu kadına iftira etmekten menetti. O, bize diğer insanlara kötülük yapmaktan çekinmeyi, sadece Allah'a ibadet etmeyi, sadaka vermeyi ve her çeşit iyi ve güzel ameller işlemeyi öğretti. Bütün bunlar bize hoş ve cazip geldi ve biz bunları yapmaya başladık. Fakat bunun üzerine insanlarımız bize düşman oldu ve işkence etti. Onların bize yaşattıklarından dolayı vatanımızı terk etmek zorunda kaldık. Bize zulmettikleri, kötülükte bulundukları ve bizimle dinimiz arasına girdiklerinde memleketinize gelerek sizi tercih ettik. Komşuluğunuzu istedik ve yanınızda bize zulmedilmeyeceğini ümit ettik."

Görsel 3.8: *Müslümanlara güvenli bir yurt olan Habeşistan'da Hıristiyanlık yaygındı.*

Necaşi konuşmayı dinledikten sonra Cafer'e(r.a.) yanında Peygamberin Allah'tan(c.c.) getirdiği bir şey olup olmadığını sordu. Bunun üzerine Cafer(r.a.), Meryem suresinin baş tarafındaki ayetleri okudu. Ayetleri dinleyen Necaşi ve yanındakiler okunanların tesiriyle ağladı. Ashame, bu ayetler ile Hz. İsa'ya gelenlerin aynı kaynaktan olduğunu söyleyerek onları asla teslim etmeyeceğini ve kimsenin de onlara ilişmesine göz yummayacağını söyledi. Böylece Mekke elçileri bu çabalarından bir şey elde edemeden geri dönmek durumunda kaldılar.[67]

Habeşistan'a ulaşmalarından kısa bir müddet sonra orada çıkan bir isyan sebebiyle huzursuzluk yaşayan muhacirler öte yandan Kureyşli müşriklerin Hz. Muhammed'e(s.a.v.) tabi oldukları, Müslümanlara yönelik olumsuz şartların düzeldiği yönünde haberler aldılar. Bunun üzerine aralarından bazıları Mekke'ye döndü. Ancak söylentiler asılsız çıktı. Bu sebeple bir kısmı gizlice bir kısmı ise himaye elde ederek ancak şehre girebildi. Yeniden Habeşistan'a geri dönmeyi de göze alamayarak Medine'ye hicrete kadar Mekke'de kaldılar.[68]

Müslümanların Medine'ye hicret etmeleri üzerine Habeşistan'da bulunan muhacirlerin bir kısmı geri dönmüşlerdi. Geride kalan diğer muhacirlerin dönüşü ise Hayber'in fethiyle aynı zamana rastlamıştı. Hz. Muhammed'in(s.a.v.) onları gördüğündeki sevinci sözlerine yansımış ve şöyle buyurmuştur: *"Hayber'in fethinin mi yoksa kardeşim Cafer'in gelmesinin mi daha sevindirici olduğunu bilemiyorum."*[69]

67 İbn Hişâm, es-Sîre, C 1, s. 359-362.
68 İbn Hişâm, es-Sîre, C 2, s. 3-9; Belâzürî, Ensâb, C 1, s. 227.
69 İbn Hişâm, es-Sîre, C 4, s. 3; Belâzürî, Ensâb, C 1, s. 198, 229.